Zagadnienia etapu szkolnego Wojewódzkiego Konkursu Historycznego w roku szkolnym 2026/2027

1. Cywilizacje starożytne (koczowniczy i osiadły tryb życia, umiejscowienie w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu, charakterystyczne cechy systemu wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, religia starożytnego Izraela, różnicę między politeizmem a monoteizmem, umiejscowienie w czasie i znajomość różnych systemów sprawowania władzy oraz organizacji społeczeństw w Egipcie, Atenach peryklejskich i Rzymie, najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze, umiejscowienie w czasie i przestrzeni narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa).
2. Bizancjum i świat islamu (umiejscowienie w czasie i przestrzeni narodziny islamu i wyjaśnienie wpływu cywilizacji muzułmańskiej na Europę, umiejscowienie w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznanie osiągnięć kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka), różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim).
3. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy (instytucje systemu lennego, pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu, warunki życia w średniowiecznym mieście i wsi, porównanie kultury rycerskiej i kultury miejskiej, charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego, rozpoznanie zabytki kultury średniowiecza we własnym regionie, różnice między stylem romańskim a stylem gotyckim, rola Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego.
4. Polska w okresie wczesnopiastowskim (geneza państwa pierwszych Piastów oraz umiejscowienie je w czasie i przestrzeni, okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa chrystianizacji Polski, rozwój monarchii Bolesława Chrobrego, kryzys i odbudowę monarchii piastowskiej w XI w., społeczeństwo Polski pierwszych Piastów).
5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego (umiejscowienie w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego, przyczyny i skutki rozbicia dzielnicowego, przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego, charakterystyka proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV w.).
6. Polska w XIV i XV w. (zmiany granic państwa polskiego w XIV i XV w., dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej, przyczyny i następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim, najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w XIV – XV w., rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (do konstytucji nihil novi).
7. „Złoty wiek w Polsce na tle europejskim (charakterystyczne cechy renesansu europejskiego, przyczyny i następstwa reformacji, cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina, reformę Kościoła katolickiego {sobór trydencki}, okoliczności powstania Prus Książęcych, model polskiego życia gospodarczego w XVI w., {w tym spichlerz, szkuty i komięgi}, największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji, obiekty sztuki renesansowej we własnym regionie, okoliczności zawarcia unii realnej między Polską a Litwą {1569 r.} i jej główne postanowienia).
8. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów (stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej, główne założenia konfederacji warszawskiej, okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i zasady wolnej elekcji).
9. Rzeczypospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. (główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją, przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie, znaczenie potopu szwedzkiego, charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie).

10. Europa w XVII i XVIII w. (ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii, idee Oświecenia, przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i filozofii politycznej, reformy oświeceniowe na przykładzie wybranego państwa).
11. Rzeczypospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII w. (sytuacja wewnętrzna i zewnętrzna w czasach saskich).
12. Powstanie Stanów Zjednoczonych (przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość i ocenia jej rezultaty uwzględniając realizację idei oświeceniowych, wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych).
13. Wielka rewolucja francuska (przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych).
14. Rzeczypospolita w dobie stanisławowskiej (przykłady działań służących naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej, umiejscawia w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja, wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja, okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i jej znaczenie, charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu).
15. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. (I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i zmiany terytorialne po każdym rozbiorze, przyczyny, przebieg i skutki powstania kościuszkowskiego, przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej).
16. Epoka napoleońska (przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim, postawy Polaków wobec Napoleona i stosunek Napoleona do sprawy polskiej).

Test uwzględnia :

a. chronologię historyczną (odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok, obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi, umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych, dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym),
b. narrację historyczną (posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia),
c. analizę i interpretację historyczną (krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł {w tym kartograficznych}, próba wyciągania z nich wniosków).